

Konkurransenytt

Nyhetsbrev fra Konkurransetilsynet

3/2011 Juni

Foto: © Scandinavian StockPhoto

Innhold

Tine fikk medhold i Høyesterett
side 2

Tollsatser ved import av epleråvarer
kan gi økte priser for forbrukerne
Side 2

Ny funksjonalitet i kraftprisoversikten
side 3

Debatt: Vennskap og kartell
Side 4

Nordisk samarbeid for å avsløre
kartell
Side 5

Taktekkerfirma varslet om lovbrudd – slipper milliongebyr

To taktekkerfirmaer i Bergens-området får gebyr for å ha brutt konkurranseloven i forbindelse med en anbudskonkurranse. Ett av selskapene slipper å betale gebyret, fordi det varslet Konkurransetilsynet om det ulovlige samarbeidet.

De to selskapene deltok i en anbudskonkurranse om takteking av Forsvarets nye administrasjonsbygg på Håkonsvern sommeren 2008. Under anbudsprosessen ble det oversendt opplysninger mellom selskapene om prisoppstillinger og prisvurderinger knyttet til anbudet.

Vanskelig å avdekke

– Når konkurrenter utveksler priser i forbindelse med en anbudskonkurranse, er det et alvorlig brudd på konkurranseloven. Prisen er ofte helt avgjørende for den som henter inn og skal vurdere tilbudene.

Ulovlig anbudssamarbeid reduserer konkurransen om oppdraget og kan innebære at oppdragsgiveren betaler for mye, sier konkurransedirektør Christine Meyer.

– Selv om ingen av selskapene som er involvert i denne saken hadde noen konkret gevinst av det ulovlige samarbeidet, er det viktig å slå ned på denne typen lovbrudd. Når konkurransen begrenses på denne måten, kan skadevirkningene for samfunnet være betydelige, understreker hun.

– Samtidig er det som regel svært vanskelig å avdekke ulovlig samarbeid, med mindre vi får hjelp fra innsiden. Derfor åpner konkurranseloven for at selskaper som er involvert i kartellvirksomhet, men som bryter ut av det ulovlige samarbeidet og melder seg for Konkurransetilsynet, helt eller delvis kan slippe gebyr, forklarer Meyer.

Les mer om saken »

Konkurransetilsynet
Norwegian Competition Authority

■ Tine fikk medhold i Høyesterett

Foto: © Tine

Høyesterett har konkludert med at Tine ikke misbrukte sin dominerende stilling i årsforhandlingene med Rema 1000 høsten 2004. Dette er første gang Høyesterett behandler en sak om misbruk av dominerende stilling (§ 11 i konkurranse-loven). Bestemmelsen kom til ved revisjon av konkurranse-loven i 2004.

Konkurransetilsynet tar til etterretning at flertallet i Høyesterett, etter en konkret vurdering, mener at Tines handlinger i denne saken ikke utgjorde et misbruk i § 11s forstand.

– Det har vært viktig for Konkurransetilsynet å få prøvet ulike sider knyttet til anvendelsen av den nye bestemmelsen. Saken har nå vært prøvet i tre retts-instanser med ulike utfall. Dette viser at det var riktig og viktig å få prøvet saken i landets øverste domstol, fastslår konkurransedirektøren.

Her kan du lese hele dommen fra Høyesterett »

■ Tollsatses ved import av epleråvarer kan gi økte priser for forbrukerne

Tollsatses på epleråvarer til produksjon av blant annet saft, syltetøy og juice kan føre til vesentlig høyere forbrukerpriser. Dette kommer frem i en høringsuttalelse fra Konkurransetilsynet på et forslag om endringer i konservesordningen.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) foreslår å innføre tollsatses i stedet for tollfrie kvoter ved import av epleråvarer som benyttes i konservesindustrien. Den såkalte konservesordningen skal fremme norsk råvareproduksjon til konservesindustrien, samtidig som industrien skal sikres konkurransekraft mot importerte ferdigvarer.

Les hele saken her »

Foto: © Scandinavian StockPhoto

■ Lemminkäinen får kjøpe Mesta Industri på vilkår

Konkurransetilsynet har i dag fattet vedtak om at Lemminkäinen Norge AS sitt oppkjøp av Mesta Industri AS tillates på vilkår av at Lemminkäinen selger deler av sin virksomhet i Nord-Norge.

– Asfaltmarkedet i Nord-Norge er preget av høy konsentrasjon, og dette forsterkes ytterligere gjennom oppkjøpet ved at antall aktører reduseres fra tre til to, uttaler avdelingsdirektør Jostein Skaar i Konkurransetilsynet.

Partene har foreslått avhjelpende tiltak som vil forhindre en konsentrasjonsøkning gjennom å legge til rette for flere aktører i markedet. Konkurransetilsynet har funnet at tiltaket som er foreslått vil være tilstrekkelig for å sikre konkurranse i asfaltmarkedet i Nord-Norge, og har i tråd med partenes forslag pålagt salg av Lemminkäinen sitt asfaltverk i Harstad.

■ Ny funksjonalitet i kraftprisoversikten

Etter tilbakemeldinger fra både forbrukere og kraftleverandører har Konkurransetilsynet lansert kraftprisoversikten i fornyet form.

En av de viktigste endringene i den nye kraftpris-oversikten er grafen som gjør det mulig å sammenligne standard variabel prisavtaler tilbake til juni 2010.

– Vi håper at ny versjon av kraftprisoversikten gjør det enklere for forbrukere å orientere seg i kraftmarkedet. Vi setter stor pris på tilbakemeldinger fra brukere om hvordan kraftprisoversikten fungerer, sier Jan-Petter Fedje i Konkurransetilsynet.

Tilbakemeldinger om kraftprisoversikten kan sendes til kraftpris@kt.no.

[Sjekk kraftpriser her »](#)

■ Brukerundersøkelse om konkurransetilsynet.no

I mars 2011 gjennomførte Konkurransetilsynet en brukerundersøkelse om innholdet og tjenestene på konkurransetilsynet.no.

Konkurransetilsynet fikk god respons på undersøkelsen, og takker alle som svarte for at de hjelper oss til å bli bedre. Alle som deltok i undersøkelsen, og som ønsket det, var med i trekningen av et gavekort. De heldige vinnerne av gavekort er Svein Arne Fuglestein fra Averøy og Frank Willy P. Wiik fra Sandefjord.

Verdifull informasjon

– Denne typen undersøkelse gir oss et godt innblikk i hva brukerne våre er fornøyd og misfornøyd med på konkurransetilsynet.no. Resultatene fra undersøkelsen har stor innvirkning på arbeidet med å videreutvikle konkurransetilsynet.no, sier informasjonssjef Andreas Kjeldsberg Pihl i Konkurransetilsynet.

[Her finner du resultatene fra undersøkelsen \(pdf\)](#)

■ Pris til beste masteroppgave i konkurranserett og konkurranseøkonomi

Konkurransetilsynet deler hvert år ut en pris til mastergradsstudenter i henholdsvis samfunnsøkonomi og rettsvitenskap. Den beste masteroppgaven innen hvert av de to fagområdene blir hvert studieår belønnet med 15 000 kroner i premie.

Formålet med konkurransen er å øke studenters interesse for konkurranseøkonomi og konkurranserett, og å utvikle nettverket mellom academia og tilsynet. Prisen ble opprettet i forbindelse med Konkurransetilsynets 10-årsjubileum i 2004.

For studenter i rettsvitenskap må oppgaven omhandle et tema innen norsk og/eller internasjonal konkurranserett. I samfunnsøkonomi må oppgaven ta for seg konkurranseøkonomiske problemstillinger, som for eksempel markeders virkemåte, virkninger av konkurransereguleringer eller betydning av offentlige tiltak.

Frist for levering er 15. september.

[Les mer om påmelding og vurdering »](#)

Foto: © Scandinavian StockPhoto

■ Debatt: Vennskap og kartell

Av: *Christine B. Meyer, konkurransedirektør*
Kronikken sto på trykk i Dagens Næringsliv 20. mai 2011

Den siste tiden har stadig flere selskaper søkt Konkurransetilsynet om amnesti - såkalt lempning - for brudd på konkurranseloven.

Flere andre saker står i kø. Etter flere år med sakstørke gir amnestiordningen i konkurranseloven endelig resultater. Blant annet er det velkjent at tilsynet etterforsker et mulig ulovlig anbudssamarbeid i asfaltbransjen etter lempningssøknad fra en stor asfaltentreprenør.

Et selskap som er involvert i kartellvirksomhet, men bryter ut av det ulovlige samarbeidet og melder seg for Konkurransetilsynet, kan helt eller delvis slippe straff. Dette kalles lempning, og fungerer slik at den som kommer først til møllen har rett på størst reduksjon i straffen. Forutsetningen er at selskapet legger alle kortene på bordet og samarbeider fullt og helt med Konkurransetilsynet under etterforskningen.

Men hvorfor skal selskaper som selv har deltatt i et ulovlig samarbeid kunne få redusert straff? Ville det ikke vært bedre om Konkurransetilsynet slo hardt ned på alle som har vært involvert i kartellvirksomhet?

Kartellvirksomhet er som regel svært vanskelig å avdekke. Tiden er forbi da karteller var lette å avsløre gjennom at selskapene hadde skriftlige samarbeidsavtaler, skrev møte-referater eller brukte agenter eller advokater til å administrere samarbeidet.

Konkurransedirektør Christine B. Meyer. Foto: Marit Hommedal

Nåtidens karteller er langt mer sofistikerte, og deltagerne gjør sitt ytterste for å holde den ulovlige virksomheten skjult for omgivelsene.

[Les hele debattinnlegget her »](#)

■ Linda Orvedal blir ny sjeføkonom i tilsynet

Dr. Oecon Linda Orvedal tiltrer i stillingen som sjeføkonom i Konkurransetilsynet 1. september 2011. Orvedal kommer til tilsynet fra stillingen som førsteamanuensis i samfunnsøkonomi ved Norges Handelshøyskole (NHH).

Spesialområdene til Orvedal er internasjonal økonomi, internasjonal handel og handelspolitikk. Årsmålsstillingen som sjeføkonom har en varighet på tre år.

Linda Orvedal. Foto: Ronny Turøy, Konkurransetilsynet

■ Nordisk samarbeid for å avsløre kartell

I juni arrangerte Konkurransetilsynet et nordisk møte med tema rundt hvordan det er mulig å forebygge og avdekke ulovlig kartellsamarbeid.

– Ulovlig samarbeid er blant de alvorligste former for økonomisk kriminalitet, og har enorme samfunnsmessige konsekvenser. Forebygging og avdekking av karteller er derfor et høyt prioritert område for Konkurransetilsynet, sier etterforskningsleder Ingunn B. Gjersvik.

Dette gjenspeiler seg også i andre land.

– Det nordiske samarbeidet er viktig i denne sammenheng. Vi møter mange felles problemstillinger, og ofte vil ulovlig samarbeid skje på tvers av landegrenser.

Anerkjent nordisk samarbeid

Den nordiske kartellgruppen har utspring i et uformelt erfaringsmøte i 2000 i København mellom kartellenhetene i de respektive konkurransemyndigheter. På møtene deltar representanter fra Finland, Sverige, Danmark, Norge, Færøyene, Island og fra 2010, også Grønland.

*Ingunn B. Gjersvik åpnet møtet i den nordisk kartellgruppen.
Foto: Ronny Turøy, Konkurransetilsynet*

– For Norge sin del er vi særlig opptatt av å øke kjennskapen til lempningsprogrammet. Lempningsprogrammet innebærer kort og godt en mulighet for å unngå bøter og straff, dersom du er den første til å varsle Konkurransetilsynet om et ulovlig samarbeid. Gjennom forum som denne nordiske kartellgruppen, kan vi dra veksel på andre lands erfaringer i denne sammenheng, sier Gjersvik.

Konkurransetilsynet samarbeider tett med konkurransemyndighetene i de nordiske landene.

Konkurransemyndighetene har årlige møter hvor man utveksler erfaringer og drøfter saker av felles interesse.

Her er et utvalg av rapporter de siste tre årene:

- Competition Policy and Green Growth – Interactions and challenges
- Competition Policy and Financial Crisis - Lessons Learned and the Way Forward
- Konkurransmessige problemstillinger i apotek- og legemiddelsektoren
- Flere nordiske rapporter

■ Rieber-Mohn er ny nemndsleder i KOFA

Spesialrådgiver og tidligere høyesterettsdommer Georg Fredrik Rieber-Mohn ble i statsråd 24. juni oppnevnt som ny leder av Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA).

Rieber-Mohn har vært medlem av klagenemnda siden 2009 og overtar nå etter advokat Bjørg Ven, som har ledet nemnda siden etableringen i 2003. Advokat Gro Amdal er oppnevnt som nytt nemndmedlem.

I tillegg til Rieber-Mohn gjenoppnevnes åtte av de ti sittende medlemmene. Medlemmene og den nye lederen skal fungere i fire år, fra 1. juli 2011 til 30. juni 2015.

De øvrige gjenvälgte nemndmedlemmene er lagdommer Tone Kleven, lagdommer Jakob Wahl, lagdommer Magni Elsheim, lagdommer Arve Rosvold Alver, advokat Morten Goller, advokat Siri Teigum, advokat Andreas Wahl og professor Kai Krüger.

Avsluttede saker

Vedtak

V2011-8 / 16.05.2011

Lemminkäinen Norge AS - Mesta Industri AS - inngrep mot foretakssammenslutning
Bestemmelse: § 16 Foretakssammenslutning; § 20 Vedtak om inngrep

V2011-6 / 13.04.2011

NorliGruppen AS - Opphevelse av gjennomføringsforbud pålagt i vedtak V2011-5.
Bestemmelse: § 16 - avslutning av sak, Forvaltningsloven § 35

Avgjørelser

A2011-30 / 15.06.2011

Tussa Nett AS – avslag på anmodning om å gripe inn.
Bestemmelse: § 10 Ulovlig samarbeid, § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

A2011-29 / 09.06.2011

VV Holding AS - Veidekke Gjenvinning AS - avgjørelse om ikke-inngrep mot foretakssammenslutning.
Bestemmelse: § 16 Foretakssammenslutning

A2011-27 / 07.06.2011

Symfoni Software AS – Rubik Solutions Group AS - delvis opphevelse av gjennomføringsforbudet.
Bestemmelse: § 19 Gjennomføringsforbudet

A2011-24 / 06.06.2011

Canal Digital Norge AS – avslag på anmodning om å gripe inn.
Bestemmelse: § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

A2011-26 / 06.06.2011

Gullsmed Rørvik AS – avslag på anmodning om å gripe inn.
Bestemmelse: § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

konkurransetilsynet.no

A2011-22 / 27.05.2011

Shortcar DA-Norges Bilsportforbund-Norsk Shortcar Klubb - avslag på anmodning om å gripe inn
Bestemmelse: § 10 Ulovlig samarbeid, § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

A2011-14 / 24.05.2011

Posten Norge AS - avslag på anmodning om å gripe inn
Bestemmelse: § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

A2011-19 / 10.05.2011

Codan Forsikring NUF – avslag på anmodning om å gripe inn
Bestemmelse: § 10 Ulovlig samarbeid, § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

A2011-18 / 09.05.2011

Billettserice AS - avslag på anmodning om å gripe inn.
Bestemmelse: § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

A2011-17 / 28.04.2011

TrønderEnergi Nett AS - avslag på anmodning om inngrep - Fjordkraft AS, Trondheim Kraft AS og Midt Norge Kraft.
Bestemmelse: § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

A2011-13 / 25.04.2011

Vinmonopolet AS – avslag på anmodning om å gripe inn
Bestemmelse: § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

A2011-16 / 05.04.2011

Jotobico Holding AS - Prosessventiler AS - delvis opphevelse av gjennomføringsforbudet
Bestemmelse: § 19 Gjennomføringsforbudet

A2011-15 / 01.04.2011

Ashland Danmark ApS – avslag på anmodning om å gripe inn
Bestemmelse: § 11 Misbruk av dominans, § 12 Pålegg om opphør

Konkurransetilsynet legger fortløpende ut enkeltvedtak, avgjørelser, veiledningsuttalelser, hørings svar og påpekninger på konkurransetilsynet.no.